

ЭТНАПЕДАГАГІЧНАЯ ПАДРЫХТОЎКА ВЫХАВАЛЬНІКАЎ ЯК АДНА З АРГАНІЗАЦЫЙНА-ПЕДАГАГІЧНЫХ УМОЎ ФАРМІРАВАННЯ ЭФЕКТЫЎНАЙ ПРАСТОРЫ ЭТНАКУЛЬТУРНАГА ВЫХАВАННЯ ДЗЯЦЕЙ

ETHNOPEDAGOGICAL TRAINING OF TEACHERS AS ONE OF THE ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF AN EFFECTIVE SPACE FOR THE ETHNO-CULTURAL CHILDRENEducation

А.В. Кахнойская, А.В. Kakhnouskaya

*старшы выкладчык
ІПКіП БДПУ, Мінск*

У артыкуле апісваецца навучальны курс, арыентаваны на этнапедагагічную падрыхтоўку выхавальнікаў, якая, на думку аўтара, з'яўляецца адной з арганізацыйна-педагагічных умоў фарміравання эфектыўнай прасторы этнакультурнага выхавання дзяцей дашкольнага ўзросту.

The article describes a training course focused on ethnopedagogical teacher training, which, in the opinion of the author, is one of the organizational and pedagogical conditions of formation of the effective ethnocultural education space of preschool children.

Ключавыя словы: *этнапедагагічная падрыхтоўка; этнакультурнае выхаванне.*

Keywords: *ethnopedagogical training; ethno-cultural upbringing.*

Адным з актуальных напрамкаў сучаснай дашкольнай адукацыі выступае этнакультурнае выхаванне. Даследчыкамі распрацоўваюцца новыя падыходы да арганізацыі этнакультурнага выхавання дашкольнікаў, пераасэнсоўваецца яго змест, здзяйсняецца пошук шляхоў, форм, метадаў, сродкаў арганізацыі, вызначаюцца арганізацыйна-педагагічныя ўмовы забеспячэння эфектыўнасці далучэння дзяцей дашкольнага ўзросту да этнакультурнай спадчыны.

Прытрымліваемся меркавання, што этнакультурнае выхаванне дашкольнікаў – гэта мэтанакіраваны працэс уключэння дзяцей у цэласную, сістэмна арганізаваную выхаваўчую прастору этнакультурнага зместу з мэтай павышэння этнічнай дасведчанасці, фарміравання этнічнай ідэнтычнасці, каштоўнасных адносін да беларускай этнічнай культуры. Такая выхаваўчая прастора ўяўляе сабой цэласнае, сістэмна арганізаванае этнакультурна ўзбагачанае асяроддзе, арыентаванае на асноўныя базавыя ўніверсаліі

этнічнай культуры беларусаў. Арганізацыйна-педагагічнымі ўмовамі стварэння эфектыўнай прасторы этнакультурнага выхавання дзіцяці старэйшага дашкольнага ўзросту выступаюць: улік кантэксту этнічнай культуры як цэласнай сістэмы пры фарміраванні прасторы этнакультурнага выхавання дзяцей ад 5 да 7 гадоў; разгляд прасторы этнакультурнага выхавання дзяцей старэйшага дашкольнага ўзросту ва ўмовах установы дашкольнай адукацыі як сістэмы адносін прысутных у ёй элементаў шляхам размеркавання функцый этнакультурнага зместу паміж суб'ектамі, прадметамі, працэсамі, каштоўнасцямі і сэнсавымі ўтварэннямі, якая арганічна пераўтвараецца ў натуральнае асяроддзе жыццядзейнасці дзіцяці; укараненне ў адукацыйны працэс сістэмаўтвараючых модуляў: этнічная самаідэнтыфікацыя асобы, каштоўнасныя арыентацыі, семіятычныя сістэмы этнічнай культуры, этнакультурная выражанасць прадметнага асяроддзя, міфалагічныя вобразы этнакультуры, трансляцыя і ўзнаўленне этнакультурнага вопыту, у адпаведнасці са значымымі накірункамі этнакультуратворчай дзейнасці суб'ектаў: сумесная дзейнасць педагагічных работнікаў і дзяцей дашкольнага ўзросту, самастойная дзейнасць выхаванцаў, этнакультуратворчая сумесная дзейнасць дзяцей і дарослых (педагогі, бацькі ці законныя прадстаўнікі выхаванцаў); этнапедагагічная падрыхтаванасць педагагічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі.

З мэтай этнапедагагічнай падрыхтоўкі педагагічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі, выкладчыкамі кафедры менеджменту і адукацыйных тэхналогій Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі БДПУ распрацаваны наступныя праграмы навучальных курсаў: «Арганізацыя беларускамоўнага дня ва ўстанове дашкольнай адукацыі шляхам далучэння дашкольнікаў да культурнай спадчыны беларусаў», «Арганізацыя работы выхавальніка па азнаямленні дзяцей дашкольнага ўзросту з малой радзімай».

Навучальны курс «Арганізацыя работы выхавальніка па азнаямленні дзяцей дашкольнага ўзросту з малой радзімай» накіраваны на развіццё прафесійнай кампетэнтнасці педагагічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі па пытаннях арганізацыі работы з выхаванцамі і іх бацькамі ў далучэнні да этнакультурнай спадчыны роднага горада (вёскі) шляхам арганізацыі праектнай дзейнасці.

У працэсе рэалізацыі курса асноўная ўвага аўтараў была накіравана на вырашэнне наступных адукацыйных задач: садзейнічаць засваенню слухачамі спосабаў адбору зместу, эфектыўных форм, метадаў і прыёмаў азнаямлення дзяцей з малой радзімай; арганізаваць практычную дзейнасць педагогаў па распрацоўцы мадэляў праектаў этнакультурнага і маральна-патрыятычнага зместу на аснове інтэграванага планавання арганізацыі работы з выхаванцамі і бацькамі [1], [2]; стварыць умовы для абмену педагагічным досведам па пытаннях выкарыстання разнастайных форм і метадаў работы з дзецьмі ў кантэксте

распрацаваных мадэляў праектаў; садзейнічаць фарміраванню псіхалагічнай гатоўнасці слухачоў да работы з дашкольнікамі ў рэчышчы сучасных падыходаў да вырашэння праблем маральна-патрыятычнага і этнакультурнага выхавання; стымуляваць педагогаў на асобасна-прафесійную самаадукацыю, этнапедагагічнае станаўленне.

Навучальны курс складаецца з асноўнага і варыятыўнага модуляў. Асноўны модуль арыентаваны на актуалізацыю, узбагачэнне і паглыбленне псіхалага-педагагічных ведаў выхавальнікаў пра сучасныя падыходы да праблемы этнакультурнага, маральна-патрыятычнага выхавання дашкольнікаў; асаблівасці праектавання работы з дзецьмі старэйшага дашкольнага ўзросту і іх бацькамі па азначэнні з малой радзімай, у тым ліку, і праз этнакультурную спадчыну.

Варыятыўны модуль дазваляе педагогам-удзельнікам курса распрацаваць мадэлі тэматычных адукацыйных праектаў этнакультурнага або маральна-патрыятычнага зместу. У аснове праектнай дзейнасці ляжыць актывізацыя пазнавальнага і практычнага кампанентаў, у выніку чаго з'яўляецца прадукт, які валодае суб'ектыўнай або аб'ектыўнай навізнай [3]. Пад тэматычным адукацыйным праектам этнакультурнага зместу разумеем пэўны перыяд жыццядзейнасці групы дзяцей, які складаецца з комплексу спецыяльна арганізаванай і нерэгламентаванай дзейнасцей, звязаных адной тэмай, на працягу якога выхаванцы сумесна з педагогамі і бацькамі выконваюць пазнавальную, эксперыментальную, культуратворчую дзейнасць. Тэмы праектаў выхавальнікі выбіраюцца самастойна, арыентуючыся на з'явы і прадметы, якія выклікаюць цікавасць у дашкольнікаў. Перш за ўсе, гэта адносіцца да сямейных традыцый, фальклору, старажытных прадметаў матэрыяльнай культуры і прадметаў побыту, народных гульняў і цацак, традыцый і абрадаў, нацыянальнай кухні і інш. Праектная дзейнасць пашырае ўяўленні дзяцей пра навакольны свет, дазваляе творча асэнсоўваць бакі жыцця, развівае патрыятычныя пачуцці, самасвядомасць. Выхаваўчы патэнцыял дадзенага метаду дастаткова вялікі.

Эфектыўнасць навучальнага курса забяспечваецца выкарыстаннем актыўных метадаў і прыёмаў навучання, мультымедыяльных прэзентацый, матэрыялаў зместу вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі, метадычных матэрыялаў да вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі, узораў тэхналагічных карт тэматычных адукацыйных праектаў, іншых дыдактычных матэрыялаў.

На нашу думку, вышэйзгаданыя навучаныя курсы забяспечваюць этнапедагагічную падрыхтоўку педагагічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі, што з'яўляецца адной з найбольш значымых арганізацыйна-педагагічных умоў фарміравання эфектыўнай прасторы этнакультурнага выхавання дзяцей старэйшага дашкольнага ўзросту.

Литература

1. Кохновская, Е.В. Проектная деятельность как сотворческий процесс / Е.В. Кохновская // Воспитание в сотворчестве (сотворчество педагога и студента: содержание, формы, методы) : сб. науч. ст. / Респ. ин-т высш. шк. ; под науч. ред. В. В. Познякова. – Минск, 2013. – Вып. 5. – С. 179–182.
2. Кохновская, Е.В. Проектная деятельность в процессе повышения квалификации как условие творческого развития педагога / Е.В. Кохновская, Т.В. Щедрина // Современное образование взрослых: состояние, проблемы и перспективы : материалы науч.-практ. конф., Минск, 8–9 окт. 2015 г. / ГУО «Мин. обл. ин-т развития образования» ; ред. кол.: С.В. Ситникова [и др.]. – Минск : Мин. обл. ИРО, 2015. – С. 173–176.
3. Платохина, Н.А. Культурные основы моделирования пространственно-развивающей среды, направленной на развитие у дошкольников ценностного отношения к родному городу / Н.А. Платохина // Дет. сад от А до Я. – 2005. – № 4. – С. 95–101.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ